

OP ZOEK NAAR DE LUIKSE VECHTER

Tekst en foto's: Pierre Vranken, België

In dit artikel beschrijf ik het verleden en heden van de Luikse Vechter; een der mooiste, maar zeer moeilijk te fokken Belgisch vechthoerassen, niet meer gekend en gewaardeerd.

Het ontstaan, reilen en zeilen van de in de standaard omschreven Belgische Vechter kunnen we chronologisch in drie fases beschrijven.

1. Het ontstaan.
2. De illegale gevechten.
3. Het heden;

helaas wordt deze periode omschreven als een drastisch omwenteling, wat het uiterlijk en de uitstraling van het dier helemaal veranderd.

Dat de heren van de standaardcommissie naar eigen goedgevoelen telkens weer een nieuw dier geboren laten worden met steeds andere voorkomens, doet menig oudere liefhebber zijn haren ten berge rijzen. Fouten waarvan de meeste eigenschappen in de standaard van 1996 nog als uitsluitingsfouten beschreven werden, worden nu getolereerd. Dit ondanks het feit dat deze fouten helemaal geen kenmerken van de zuivere Luikse vechters meer zijn. Het komt hier op neer, dat het zwart-blauwe vel en vlees, bruine tot zwarte kam en kinlellen, gepigmenteerde kopversierselen geaccepteerd worden. Iedere oudere en zuivere kweekliefhebber weet onverwijld waar dit fenomeen

vanaf kwam en wie het erin gekruist heeft, met andere woorden SCHANDE.

Deze fenomenen blijven een ZWARE EN ZUIVERE UITSLUITINGSFOUT en de dieren met deze symptomen dienen zoals A-keurmeester Marcel Wyffels zaliger al zei, dadelijk uitgesloten te worden. Hij stond er ook achter om alle, maar dan ook alle, kleurslagen terug te laten erkennen die klaar en duidelijk beschreven stonden in de standaard van 1976.

Heden heb ik foto's en afbeeldingen van dieren, uit de jaren 1900 en 1904, 1970 en nog meer informatie, waar klaar en duidelijk geschreven staat en getoond wordt dat kam en lellen rood tot donkerrood dienen te zijn, zonder pigmentatie en dit zonder weergave. Thuis fokken wij reeds meer dan 65 jaren de zuivere agressieve Luikse Vechter met zijn specifieke karakter en voorkomen. DEZE DIEREN ZIJN NOG DE ENIGE ZUIVERE LUIKSE VECHTERS.

Of dit alles zoden aan de dijk zet weet ik niet, maar dat grote onkunde, onmacht en eigzinnigheid een grote rol spelen, is de grootste oorzaak van de ondergang van één van onze nationale vechthoerassen en levend erfgoed: DE LUIKSE VECHTER. Ik vind het daarom een zeer pijnlijke zaak dat de ons omliggende landen dit alles zonder slag of stoot overnemen, en dit wetende dat ze helemaal fout zitten. Gelukkig heb ik de eer gehad een vooraanstaand persoon van de vechthoendercommissie uit Duitsland in mijn huis te mogen ontvangen en met hem deze hele discussie te doorlopen. De heer Zalenga zijn ogen zijn wijd opengegaan over al de onkunde en verschillende versies welke zich heden afspelen in de Belgische standaardcommissie en hij zal niet nalaten op de eerstvolgende grote vergadering in Duitsland een nieuw debat hierover te openen. Ik hoop dan ook van harte dat dit een nieuwe start inluidt voor het behoud van de Luikse vechter zoals hij was en steeds is geweest. Dit ook in Nederland en de ons omringende landen. Men dient NIET alles klakkeloos over te nemen van diegenen die denken de wijsheid in pacht te hebben en de fokstandaard steeds naar eigen goeddunken naar hun hand zetten.

Boven: Pierre Vranken met zijn Nationale kampioen van België 2012.

1. HET ONTSTAAN

De eerst erkende omschrijving dateert van de jaren 1895. Het was echter een beschrijving van de toen nog samengesmolten Belgische rassen, nl. de Luikse, de Brugse en de Tiense vechter en ging gepaard onder de naam: DE BELGISCHE VECHTER. Dit handboek uitgebracht door o.m. Dr. Lahaye had de naam "Encyclopedie Agronomique et Vétérinaire". In die tijd was men reeds volop aan het experimenteren met kruisingen van zowel Belgische als Aziatische dieren. Het meest aannemelijke, zowel aard, karakter als uitstraling en houding van de Luikse vechter zou een kruising zijn van de Brugse vechter met de Maleier, eventueel versterkt met nog andere Aziatische rassen. Door constant strenge selecties door te voeren kreeg men qua postuur en vorm een meer rechtopstaand robuust vechtersras. Ook zijn karakter toonde nu nog meer agressiviteit. Dit dier, de Luikse vechter, kreeg de naam 'kopvechter', terwijl de Brugse meer het lijf viseerde. Het dier moest dan ook aan volgende beschrijving voldoen:

KOP.	Sterk met een forse schedel, wenkbrauwen sterk over de oogkas hellend.
KAM.	Enkel en donkerrood. Inderdaad geen pigmentatie. Wordt ook omschreven als drie-rijige erwtekam.
OGEN.	Hoog liggend, donker uitdagend, niet uitpuilend.
OOR EN KINLLELEN.	Onbeduidend en donkerrood. Inderdaad weeral geen pigmentatie of zwart tot blauw vel.
BEK.	Krachtig en naar voren gebogen.
HALS.	Lang, sterk en verticaal gedragen.
BORST.	Breed, niet te fel naar voren uitstekend, borstbeen lang, sterk en recht.
RUG.	Breed en lang, sterk afhellend naar achter.
VLEUGELS.	Tamelijk kort en goed aan het lichaam aansluitend.
STAART.	Goed gevuld en laag gedragen.
BENEN.	Sterk goed ingeplant, recht en evenwijdig; blauw tot donkerblauw.
SPOREN.	Normaal ingeplant. Bij hennen is de aanwezigheid een pluspunt en een na te leven hoedanigheid.
TENEN.	Vier rechte lange tenen waarvan de achterste goed de grond raakt .
NAGELS.	Goed gevormd, recht en hoornkleurig.
KLEURSLAGEN.	Alle kleurslagen worden toegelaten, de voorkeur gaat echter uit naar effen blauw, blauw gezoomd en blauw met mantel. Inderdaad ook wit bont was erkend.
GEWICHT.	Haan 4,5 tot 5,5 kg. Hen 3,5 tot 4 kg.

UITSLUITINGSFOUTEN.

Te kleine gestalte, slechte stand en hangende vleugels, gelijk welke lichamelijke misvorming.

Er werd gekeurd op een puntentotaal van 100 verdeeld over 5 rubrieken.

Algemeen voorkomen	50 punten
Kop bek en ogen	10 punten
Kam	20 punten
Poten	10 punten
Kleur	10 punten

Opmerking: Heden is het gewicht der dieren wel verhoogd.

Rechts: Kop en kamstructuur van een Luikse Vechter haan bij Pierre Vranken.

Heel deze beschrijving werd opgenomen in de standaard van de Brugse en Luikse vechter L.V.P.K. van april 1961. De standaardcommissie was toen samengesteld uit J. de Kelper, P. Tiberghin, R. van Ceulebroek, L. v.d. Snickt. Eveneens aanwezig Prof. Dr. R. Willems, J. Detraux, E. Claeysen en A. Van Houdt. Deze laatsten hebben de standaard in een definitieve plooi gelegd.

Ook de karaktereigenschappen van de Luikse vechter kwamen ten volle aan bod en werden als volgt omschreven:

1. Zeer twistziek ten opzichte van andere hanen en soortgenoten. Bewijs van dit laatste: het regelmatig doden onder elkaar en dit in een reeds zeer vroeg stadium.
2. Zeer vechtlustig en wreed.
3. Een vechterstype dat vooral de kop van de tegenstrever viseert.
4. Kan tegenover zijn baas zeer rustig en kalm overkomen maar kan net zo goed zeer agressief als aanvalslustig zijn.
5. Bij vrouwelijke dieren zijn de karaktereigenschappen iets anders.

Boven en links: Perfecte Luikse Vechters bij Pierre Vranken.

Tegenover andere dieren zijn ze meer tolerant, behalve hun eigen soortgenoten. Voegt men een soortgenoot toe aan de groep, of hebben dieren elkaar enige dagen niet gezien, bv. wegens een tentoonstelling, mag men er gif op nemen dat er een gevecht van jewelste volgt, soms met dodelijke afloop.

Een kleine tip: tracht dieren steeds te verenigen als het donker is, meestal valt de schade dan mee. Beter zou zijn vanaf de eerste dag de te kiezen bloedlijn van de vrouwelijke dieren bij elkaar te plaatsen.

De bewering van een goede leg is ook fout, de leg is vrij matig en als moederhen zijn ze slecht en onbetrouwbaar.

Rechts: De haan die 2e op de Nationale van 2012 te Ranst is geworden.

Uit deze eerste beschrijving waaraan professoren en andere universitaires hebben meegewerkt kan men duidelijk het verschil met de standaard van heden opmaken. Met kennis van zaken en als fokkers beschreef men toen reeds duidelijk de kleur van de kopversieringen, evenals de kleurslagen; nu is men overgegaan naar een eigen goeddunken en heeft men zoveel eigenschappen van de Luikse vechter veranderd, dat het dier overkomt als een GEKRUIST BELGISCH RAS dat zijn specifieke eigenschappen verloren heeft. Welke mensen hebben hier de hand in? Men kan het maar op één manier omschrijven: ONKUNDE.

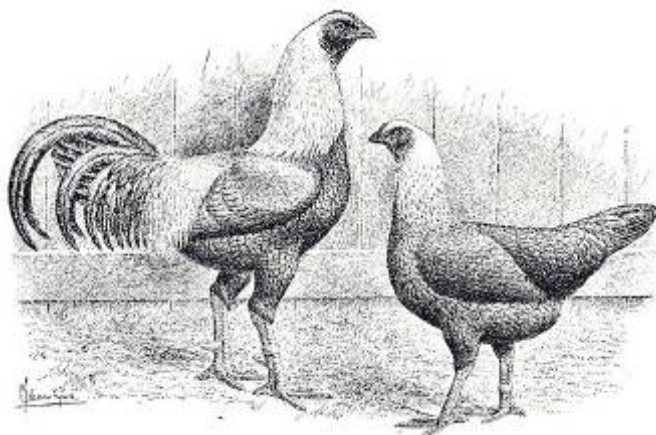
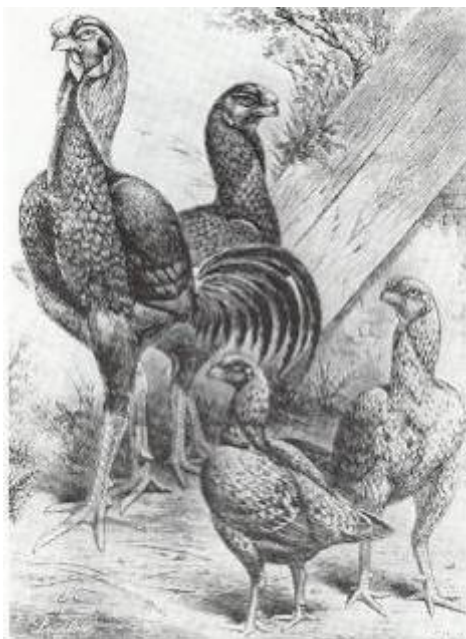
Ook de huidige keuringen laten veel te wensen over. Een jong dier van nog geen jaar oud zal steevast de volgende opmerkingen krijgen: te smalle beenstand, te smalle schouders, mag iets groter en zwaarder. Wel dit alles is larie; een dier groeit geen 18 maanden maar 20 maanden. Er worden echter in percentage 80% jonge dieren ingezonden, zowel kip als haan. Er was maar 1 keurder die deze jonge dieren positief keurde, dit was Dhr. Marcel Wyffels zaliger. Wanneer hij in dit jonge dier toekomst zag, dan werd een score gegeven van steeds rond de 95 punten; heden krijgen deze jonge dieren maximaal 93 punten.

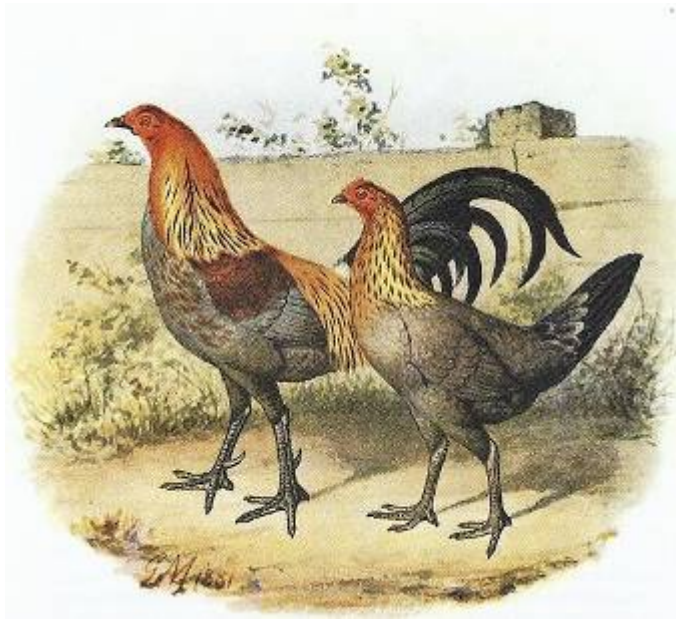

Opmerking: wat betreft de ontstaansgeschiedenis is het ook zeer goed mogelijk dat naast de Maleier er toentertijd ook gebruik is gemaakt van de grote Aseel, welke toen reeds aanwezig was in Europa.

Hieronder twee tekeningen: de Maleier uit eind 19e eeuw (links) en het klassieke Belgische vechthoen, de Brugse Vechter (rechts).

Beide rassen vormen de erfmassa van de Luikse Vechter. (Zie de onweerlegbare herkenningpunten op de tekening op de volgend pagina.)

Boven: Belgische Vechter (Luiks-type) eind 19e eeuw.

2. DE ILLEGALE GEVECHTEN

Sinds mensenheugenis bestaat het hanenvechten. Deze tak van sport was niet zoals velen beweren een vermaak voor de werkende klasse, maar in de middeleeuwen veelal een vermaak voor studenten van de Bourgeoisie. Het was zo een succes dat de bisschop van Bordeaux het vechten verbood op straf van kerkban. In 1860 werd door de keizerlijke regering het hanenvechten verboden, onder voorwendsel van dierenmishandeling. Dit verbod kwam ook naar België overgewaaid en verenigingen, die zogezegd begaan waren met het dierenwelzijn haalden hun slag thuis. Rond de jaren 1900 kwam er dan ook een algemeen verbod. Dit had echter een averechts effect; de gevechten werden een illegale bezigheid en namen in aantal drastisch toe. Dat de gevechten in onze kontreien vooral in de winter en het voorjaar plaats vonden, had volgens onze opzoeken alles te maken met het inbrengen van de Aziatische rassen. Als bij ons de winter een aanvang neemt, begint in het verre oosten de lente en een aanvang van het kweekseizoen. Mannelijke dieren worden dan veel agressiever door allerlei omstandigheden, (afbakenen van het territorium, het inpalmen van zoveel mogelijk vrouwelijke dieren en gelijktijdig het uitschakelen van rivalen). Ook jongere hanen volgen hun instinct en zelfde werkwijze. Fokkers met jaren ervaring merken dit aan het gedrag. **WAT MEN OOK MOGE BEWEREN**, alle mannelijke dieren brengen zelf hun lichamelijke conditie op peil, ze bewegen veel meer, slaan veel en meermaals met de vleugels tegen elkaar en rapen alle soorten twijgen van de grond. Ook de inname van voedsel wordt beperkt, zij en zij alleen bepalen dan hun gewicht, welke inspanning men ook levert. De jonge dieren leggen dan niet aan, blijven iets stilstaan in groei met gevolg: op tentoonstellingen krijgt men steeds als opmerking op de keurkaart (te smal, te smalle beenstand en stand, nog te kleine en spitse kop). **DAAROM EERST ENKELE JAREN DIEREN KWEKEN EN DAN BEOORDELEN**. Een Luikse vechter is **TEN VROEGSTE** volwassen bij 18 maanden of ouder.

Om vroeger toch in het najaar kuikens te fokken had elke liefhebber een tiental krielen op het erf lopen. Deze diertjes waren echte broedmachines en vroegen alleen maar een droge plek met wat warmte. Een hooizolder waarin een schoorsteen warmte afgaf was zo een ideale broedplaats. Broedmachines waren toen nog zeer schaars. Om de volwassen vrouwelijke dieren toch aan de leg te krijgen werden zakken, vol met dennennaalden uit de bos gehaald en gebruikt als een 15cm. dik strooisel. Dit strooisel had meerdere voordelen, de dieren liepen op een droge zachte ondergrond en het mierenzuur

achtergelaten door bosmieren hield alle ongedierte weg zodat men geen insecticiden diende te gebruiken. Al deze werkzaamheden hadden maar één doel: hoe vroeger men kon broeden, des te sneller was het jonge dier klaar om te vechten.

*Deze haan is z'n
agressieve aard niet
verloren. Zodra
je je tussen hem
en z'n hennen
begeeft komt bij in
opstand...*

Links: Foto archief Avicultura, genomen bij Pierre Vranken.

Vanaf 9 maanden werden de jonge hanen klaargestoomd voor een gevecht in een perk. In de volksmond noemde men dit 'proberen'. Een lederen omhulsel, gevuld met watten werd om de poten en sporen van de dieren gedaan en in een kleine ruimte werden deze tegen elkaar uitgespeeld. Dit diende tevens om de manier van vechten van het dier te kennen. Voordat deze sparrings gevechten werden gehouden, werden de dieren wel reeds enkele weken in aparte hokken gehuisvest.

Enmaal gereed werden uit twee regio's afspraken gemaakt over de plaats, het aantal dieren en of er oude of schele (eenogig) bij waren. Deze laatsten hadden soms bij een vorig gevecht een oog verloren. Steeds werden dieren van dezelfde leeftijd of met een oog tegen elkaar uitgespeeld. De afspraak was ook meestal een café uit de buurt, waarna achter de kerkhofmuur of in een boomgaard een perk was opgezet. Dit perk bestond uit een cirkel door palen van 1m hoog afgebakend en omgeven door kippengaas. De doorsnee was ongeveer 3m. Voordat de dieren ingezet werden, werden op hun kleine sporen andere hoor-

nen sporen gezet; dit gebeurde door een erkend sporenplaatser. Deze namaaksporen werden gemaakt van oude hanensporen, op een leren omhulsel geprepareerd en met speciale koord om de poot van de haan gewikkeld eventueel bijgevuld met watten. De lengte was variabel van 3.5 tot 5 à 6 cm. Eenmaal dit alles klaar werden de dieren tegenover elkaar in het perk geplaatst. Een gevecht duurde steeds 45 min. Behalve wanneer een der beide dieren bleef liggen, gedood was of 'kijken (lopen) ging'. Dit laatste gold echter als een affront, want men kreeg al vlug dezelfde roepnaam. Vechten tot de dood was dus de boodschap. Ook was er een verschil in perken; men had het gewone perk waar tot max. 25 € werd verwed, terwijl in het grote perk onbeperkt werd ingezet. In dit laatste perk waren alleen de allerbeste dieren aanwezig. In die periode werden dieren van amper 2 maanden reeds verkocht voor 200 € en meer. Wat het hanenvechten echter tot een hetze maakte, was vooral het illegaal kaartspel (*bank ruche*). Duizenden franken werden verwed, wat leidde tot familiale drama's. Door dit fenomeen werd met nog meer intensiviteit door de rijkswacht opgetreden. Om echter terug te keren naar de vechter: bij "de Luikse vechter" was vooral de aankoop van de juiste dieren een noodzaak, ook de kennis van erfelijkheidsleer en lijnenteelt was van cruciaal belang. Men moest reeds jaren de kennis hebben om mede te dingen in een groot perk en dan nog. Heeft men eenmaal voldoende kennis over de Luikse vechter vergaard en de juiste

bloedlijn in bezit dan kan men naar buiten treden met zijn dieren. Dat de Luikse vechter een der beste vechters was zal het volgende verhaal kracht bijzetten en onderstrepen. Thuis fokten we reeds meer dan 65 jaar dit ras en gingen er ook mee naar de hanenkamp. Met één haan hebben we in twee jaar tijd negen maal het groot perk betreden, telkens kwam hij er als winnaar uit en alle gevechten werden beslecht binnen 15 minuten. Een andere haan werd in zijn eerste jaar 6 maal winnaar. Kruisingen van allerlei soort, meestal 'Jappen' genaamd, legden het ook af.

Dit bewijst nogmaals wat een karakterdier en vechtmachine de Luikse vechter is. Gelukkig is deze tijd verleden tijd want men moest een hart van steen bezitten om aan deze dierenkwellerij deel te nemen. Gelaten tranen liegen er niet om.

3. HET HEDEN

Velen voelen zich geroepen maar weinigen zijn uitverkoren om met liefde geduld en vooral met vallen en opstaan de Luikse vechter in al zijn zuiverheid en geaardheid te kweken. Liever worden kruisingen naar voren gebracht die wel op de Luikse Vechter lijken maar er alles behalve één zijn en dit maakt mij zeer razend. Ik verzet er mij dan ook met hand en tand tegen. Helaas is het vechten tegen de bierkaai; opgeven doe ik echter niet, dat zal de standaardcommissie dit jaar wel ondervinden met mijn nieuw bewijsmateriaal. Is het misschien daarom dat de standaard constant wordt gewijzigd. Dit is zeer zeker niet in het voordeel van dit Belgisch ras.

De kennis die meerdere keurders tentoonspreiden grenst soms aan het onmogelijke. Zelfs een leek, die op tentoonstellingen vaststelt dat er andere rassen zijn ingekruist, ziet dit dier met een positieve beoordeling staan. Is men de kleinvee fokkerij aan het kapot maken en vooral de Belgische vechters in het bijzonder?

**Rechts: Vleeskleurig vel bij een Luikse Vechter.
Foto: Willem van Ballekom.**

Mensen die het niet zo nauw nemen met de zuiverheid van het ras worden heden ten dage jammer genoeg echter nog steeds beloond. Ook de kortzichtigheid van degene die de fokstandaard hebben opgesteld, in het bijzonder zij die steeds met veranderingen over de Luikse vechter op de proppen komen, staan door zeer vele liefhebbers ter discussie. Daarom haken ook vele fokkers af, wat het aantal liefhebbers van de Luikse vechter tot een hand vol gereduceerd heeft. Maar wie zijn wij om dit te beoordelen, hun wil is wet, kennis of geen kennis. Nieuwe liefhebbers die zich toch geroepen voelen om met welk Belgisch vechthoenras dan ook te beginnen, kan ik deze tip nog meegeven. Ook al vertonen dieren kleine fouten, schaf u steeds zuiver gefokte Luikse vechters aan. Blijf ze fokken met liefde, houd vooral de zuiverheid van het ras in ere. Ook al wordt de beschrijving van het dier steeds veranderd, er zijn steeds nog enthousiaste fokkers begaan met dit nobele Belgische vechtersras.

Noot: Inmiddels is er ook een website in de lucht voor de Luikse Vechter (ook een beetje voor de Tiense en Brugse Vechter) <http://luiksevechter.weebly.com/index.html>

